

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UNIÓN EUROPEA
SODNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE
DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN UNION
EUROOPA LIIDU KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION
COUR DE JUSTICE DE L'UNION EUROPÉENNE
CÚIRT BHRÉITHEIÚNAIS AN AONTAIS EORPAIGH
SUD EVROPSKE UNIE
CORTE DI GIUSTIZIA DELL'UNIONE EUROPEA

LUXEMBOURG

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA
EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-UNJONI EWROPEA
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DA UNIÃO EUROPEIA
CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE
SODIŠČE EVROPSKE UNJE
EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

ОПРЕДЕЛЕНИЕ НА СЪДА (осми състав)

- 1129189 -

3 октомври 2019 година*

„Преюдициално запитване — Член 99 от Процедурния правилник на Съда — Контрол на пари в брой, които се внасят или изнасят от Европейския съюз — Регламент (ЕО) № 1889/2005 — Член 3, параграф 1 — Неизпълнение на задължението за деклариране — Член 9, параграф 1 — Санкции, предвидени от националното право — Национална правна уредба — Глоба и отнемане на недеklarираната сума в полза на държавата — Пропорционалност“

По дело C-652/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Административен съд Хасково (България) с акт от 10 октомври 2018 г., постъпил в Съда на 18 октомври 2018 г., в рамките на производство по дело

X. B.

срещу

Митница Бургас,

с участието на:

Окръжна прокуратура Хасково,

СЪДЪТ (осми състав),

състоящ се от: F. Biltgen, председател на състава, C. G. Fernlund (докладчик) и L. S. Rossi, съдии,

генерален адвокат: G. Hogan,

секретар: A. Calot Escobar,

* Език на производството: български.

Директива [91/308] се добавя контролна система за пари в брой, които се внасят и изнасят от Общността.

- (3) Понастоящем такива контролни системи се прилагат само от няколко държави членки, които действат в рамките на техните национални законодателства. Несъответствията в законодателствата са вредни за правилното функциониране на общия вътрешен пазар. По тази причина основните елементи следва да бъдат хармонизирани на общностно равнище с цел да се гарантира еднакво ниво на контрол на движенията на пари в брой, които прекосяват границите на Общността. Такава хармонизация обаче не бива да засяга възможността държавите членки да прилагат, в съответствие със съществуващите разпоредби от Договора, националните методи за контрол на движението на пари в брой в рамките на Общността.

[...]

- (5) В съответствие с това пари в брой, които се намират във физическо лице, което влиза или излиза от Общността, подлежат на деклариране съгласно принципа за задължителното деклариране. Той позволява на митническите органи да събират информация относно такива движения на пари в брой и когато това е целесъобразно, да обменят тази информация с други органи. [...]

- (6) С оглед на превантивната му цел и възпиращ характер, задължението за деклариране следва да се извършва при влизане или напускане на Общността. Обаче на деклариране подлежат само пари в брой в размер над 10 000 EUR и повече, с цел да се съсредоточи вниманието на органите върху значителни по обем парични потоци. Също така следва да се определи, че задължението за деклариране се прилага за физическото лице, носещо пари в брой, независимо дали то е собственикът им или не.

[...]

- (15) Настоящият регламент спазва основните права и съблюдава принципите, които са признати в член 6, параграф 2 от Договора [за Европейски[я] съюз и отразени в [Хартата], и по-специално член 8 от нея“.

4 Член 3, параграф 1 от този регламент гласи:

„Всяко физическо лице, което влиза или излиза от Общността и носи пари в брой на стойност 10 000 EUR или повече, е задължено да декларира тази сума пред компетентните органи на държавата членка, през която влиза или излиза от Общността, в съответствие с настоящия регламент. Задължението за деклариране се счита за неизпълнено, ако декларираната информация е невярна или непълна“.

- 5 Член 4, параграф 2 от посочения регламент гласи:

„Ако задължението за деклариране, предвидено по член 3, не е изпълнено, парите в брой могат да бъдат задържани след издаване на административно решение в съответствие с условията, предвидени по националното законодателство“.

- 6 Член 9, параграф 1 от същия регламент предвижда:

„Всяка държава членка въвежда санкции, които се налагат при неспазване на задължението за деклариране, предвидено в член 3. Тези санкции трябва да са ефективни, съразмерни и възпиращи“.

Българското право

- 7 Член 11а, алинея 1 от Валутния закон (ДВ, бр. 83 от 21 септември 1999 г.) в редакцията му, действаща към момента на осъществяване на фактите по главното производство, предвижда, че пренасянето на парични средства в размер на 10 000 EUR или повече или тяхната равностойност в левове (BGN) или друга валута за или от трета страна подлежи на деклариране пред митническите органи.

- 8 Член 18, алинея 1 от този закон гласи:

„Който извърши или допусне извършване на нарушение [в частност по чл. 11а, ал. 1], се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв. [приблизително между 500 и 1500 EUR], ако деянието не съставлява престъпление. Ако нарушителят е юридическо лице или едноличен търговец, се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 6000 лв. [приблизително между 1000 и 3000 EUR]“.

- 9 Член 20, алинея 1 от посочения закон предвижда:

„Предметът на нарушението при пренасяне през границата на страната на парични средства, благородни метали и скъпоценни камъни, както и на изделия със и от тях, се отнема в полза на държавата, включително когато нарушителят не може да бъде установен“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 10 На 5 юни 2017 г. на митнически пункт „Капитан Андреево“ към Митница Бургас г-н **Б.** не декларира пред митническите органи пренасяните от него от Турция за България парични средства в размер на 17 425,00 EUR, подлежащи на деклариране съгласно българското право.
- 11 Поради това заместник-началникът на Митница Бургас налага на г-н **Б.** мярката отнемане на тази сума в полза на държавата на основание член 20,

алинея 1 от Валутния закон, а на основание член 18, алинея 1 във връзка с член 11а, алинея 1 от Валутния закон му налага глоба в размер 1000 лева (около 500 EUR).

- 12 Г-н **Б.** обжалва наказателното постановление пред Районен съд Свиленград (България), който го потвърждава с решение от 2 май 2019 г. по съображението, че санкционираното деяние е доказано от обективна и субективна страна.
- 13 Г-н **Б.** обжалва това съдебно решение пред Административен съд Хасково (България) с искане за отмяната му и за постановяване на друго по същество, с което да се отмени изцяло наказателното постановление.
- 14 Тази юрисдикция посочва, че предвидената в член 20, алинея 1 от Валутния закон санкционна мярка се постановява автоматично от административно-наказващия орган при всички случаи на установено нарушаване на задължението за деклариране по член 11а, алинея 1 от този закон, а не е обвързана с провеждане на предварително административно производство по смисъла на член 4, параграф 2 от Регламент № 1889/2005г. — за установяване на произхода и предназначението на недеklarираните парични средства.
- 15 При тези обстоятелства и предвид определение от 12 юли 2018 г., Пинзару и Черистиниу (С-707/17, непубликувано, EU:С:2018:574), посочената юрисдикция заявява, че е възможно да се направи извод, че отнемането в полза на държавата на недеklarираните парични средства, наред с налагането на глоба за неизпълнено задължение за декларирането им, не е в съответствие с принципа по член 49, параграф 3 от Хартата за съразмерност на наказанието спрямо наказуемото деяние, който държавите членки са задължени да съблюдают при въвеждането на санкциите по член 9, параграф 1 от Регламент № 1889/2005. Това според нея е така, още повече че административното нарушение по член 18, алинея 1 от Валутния закон е с по-ниска обществена опасност от престъплението, обсъждано по делото, по което е постановено определение от 12 юли 2018 г., Пинзару и Черистиниу (С-707/17, непубликувано, EU:С:2018:574).
- 16 При тези обстоятелства Административен съд Хасково решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Дали нормите на чл. 9, пар. 1 от [Регламент № 1889/2005] и на чл. 49 пар. 3 от [Хартата] трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба като тази на чл. 20 ал. 1 от Валутния закон, която за нарушение на задължението за деклариране по чл. 3 от същия регламент, наред с наказанието глоба по чл. 18 ал. 1 от Валутния закон в размер от 1000 лева до 3000 лева [приблизително между 500 и 1500 EUR], допълнително предвижда като кумулативна санкционна мярка и пълно

отнемане на недеklarираната сума, независимо от произхода и предназначението ѝ?“.

- 17 С писмо от 5 февруари 2019 г. секретариатът на Съда отправя въпрос до запитващата юрисдикция дали поддържа преюдициалното си запитване, като се има предвид обявяването на определение от 30 януари 2019 г., АК и ЕР (Отнемане в полза на държавата на недеklarирана сума, която се изнася от страната) (С-335/18 и С-336/18, непубликувано, ЕУ:С:2019:92), което е постановено по две преюдициални запитвания, отправени именно във връзка с това, че при неизпълнение на задължението за деклариране по член 3 от Регламент № 1889/2005 се е прилагала разпоредба от българското наказателно право, съгласно която предметът на престъплението или неговата равностойност се отнема в полза на държавата.
- 18 С писмо, постъпило в секретариата на Съда на 18 февруари 2019 г., тази юрисдикция уведомява Съда, че поддържа запитването си, като изтъква обстоятелството, че в спора в главното производство става дума не за престъпление, а за административно нарушение.

По преюдициалния въпрос

- 19 Съгласно член 99 от Процедурния правилник, когато отговорът на преюдициалния въпрос се налага недвусмислено от съдебната практика или не оставя място за разумно съмнение, Съдът може във всеки един момент да се произнесе с мотивирано определение по предложение на съдията докладчик и след изслушване на генералния адвокат.
- 20 Тази разпоредба следва да се приложи по настоящото дело.
- 21 С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 9, параграф 1 от Регламент № 1889/2005 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която като санкция за неизпълнение на предвиденото в член 3 от Регламента задължение за деклариране, освен налагане на административно наказание глоба, предвижда и отнемане на недеklarираната сума в полза на държавата.
- 22 Както Съдът вече е приел, от съображения 2, 5 и 6 от Регламент № 1889/2005 е видно, че този регламент има за цел предотвратяването, възпирането и избягването на въвеждането на печалбите от незаконни действия във финансовата система и тяхното инвестиране, след изпирането им, по-специално посредством въвеждането на принципа на задължителното деклариране на такива движения, което позволява събирането на информация за тях (определение от 30 януари 2019 г., АК и ЕР (Отнемане в полза на държавата на недеklarирана сума, която се изнася от страната), С-335/18 и С-336/18, непубликувано, ЕУ:С:2019:92, т. 27 и цитираната съдебна практика).

С-335/18 и С-336/18, непубликувано, EU:C:2019:92, т. 33 и цитираната съдебна практика).

- 29 Що се отнася до спора в главното производство, най-напред следва да се припомни, че отнемането в полза на държавата на недеklarираната сума, както е предвидено в разглежданото в главното производство законодателство, не може да се разглежда като мярка за задържане по смисъла на член 4, параграф 2 от Регламент № 1889/2005. Всъщност от точки 22 и 24 от настоящото определение следва, че посочените в тази разпоредба мерки за задържане са най-вече средства за събиране на информация относно движението на пари в брой, за да се провери дали то не се извършва за незаконни цели. Когато обаче е задължителна и се отнася до всяка недеklarирана сума, независимо от нейния произход, мярката отнемане не представлява средство за събиране на информация относно движението на пари в брой, а санкция по смисъла на член 9 от посочения регламент (определение от 30 януари 2019 г., АК и ЕР (Отнемане в полза на държавата на недеklarирана сума, която се изнася от страната), С-335/18 и С-336/18, непубликувано, EU:C:2019:92, т. 39).
- 30 Следва също да се отбележи, че ефективният и възпиращ характер на санкциите по член 18, алинея 1 и член 20, алинея 1 от Валутния закон не се оспорва пред запитващата юрисдикция и не е поставен под въпрос от тази юрисдикция в преюдициалното ѝ запитване. Всъщност тези разпоредби — които се прилагат, когато неизпълнението на задължението за деклариране по член 3 от Регламент № 1889/2005 не съставлява престъпление — предвиждат не само налагане на административно наказание глоба, но и отнемане на цялата недеklarирана сума в полза на държавата.
- 31 В този смисъл санкции като разглежданите в главното производство се явяват подходящи за постигането на преследваните от Регламент № 1889/2005 цели и за гарантиране на ефективното изпълнение на задължението за деклариране по член 3 от същия регламент, тъй като са от естество да възпрат съответните лица от неизпълнението на това задължение.
- 32 При все това в решение от 16 юли 2015 г., Chmielewski (С-255/14, EU:C:2015:475, т. 30 и 31) Съдът приема, че глоба, която е в размер на 60 % от недеklarираната сума пари в брой, когато тази сума е по-голяма от 50 000 EUR, и която глоба е наложена за неизпълнение на задължението за деклариране по член 3 от Регламент № 1889/2005, не се явява съразмерна предвид естеството на съответното нарушение. Всъщност Съдът приема, че подобна глоба надхвърля границите на необходимото, за да се гарантира изпълнението на посоченото задължение и да се осигури осъществяването на преследваните с този регламент цели, тъй като санкцията по член 9 от споменатия регламент има за цел да се санкционират не евентуални измамни или противозаконни действия, а само неизпълнението на това задължение (определение от 30 януари 2019 г., АК и ЕР (Отнемане в полза на държавата

на недеklarирана сума, която се изнася от страната), С-335/18 и С-336/18, непубликувано, EU:C:2019:92, т. 36 и цитираната съдебна практика).

- 33 С оглед на тези съображения Съдът е постановил, че дори и неизпълнението на задължението за деклариране да се наказва само с отнемане в полза на държавата на цялата недеklarирана сума, без каквото и да е лишаване от свобода или глоба, сама по себе си тази мярка би надхвърлила границите на необходимото за гарантиране на изпълнението на това задължение за деклариране. Предвид обстоятелството, че според Съда глоба в размер на 60 % от недеklarираната сума пари в брой, наложена за неизпълнение на посоченото задължение, не се явява съразмерна предвид естеството на съответното нарушение, по-тежка мярка като отнемането в полза на държавата на цялата недеklarирана сума a fortiori не би могло да се счита за съразмерна (определение от 30 януари 2019 г., АК и ЕР (Отнемане в полза на държавата на недеklarирана сума, която се изнася от страната), С-335/18 и С-336/18, непубликувано, EU:C:2019:92, т. 38).
- 34 Оттук следва, че член 9, параграф 1 от Регламент № 1889/2005 не допуска отнемане на цялата недеklarирана сума в полза на държавата, независимо дали заедно с това се налага и административно наказание глоба.
- 35 По изложените съображения не е необходимо да се установява дали посоченият от запитващата юрисдикция член 49, параграф 3 от Хартата допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство.
- 36 По всички изложени съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 9, параграф 1 от Регламент № 1889/2005 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която като санкция за неизпълнение на предвиденото в член 3 от Регламента задължение за деклариране, освен налагане на административно наказание глоба, предвижда и отнемане на недеklarираната сума в полза на държавата.

По съдебните разноски

- 37 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (осми състав) определи:

Член 9, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 година относно контрола на пари в брой, които се внасят и изнасят от Общността, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която като санкция за неизпълнение на предвиденото в член 3 от Регламента задължение за деклариране, освен налагане на административно наказание глоба, предвижда и отнемане на недекларираната сума в полза на държавата.

Съставено в Люксембург на 3 октомври 2019 година.

Секретар

Председател на осми състав

A. Calot Escobar

F. Biltgen

Вярно с оригинала,	
Люксембург, дата:	
03. 10. 2019	За Секретар, по пълномощие
<i>Мирошлав Алексејев</i>	
Miroslav Aleksejev Началник на отдел	